



نشانه‌ها و صفات شیعه از منظر امام حسن عسکری چیست؟

یازدهمین ستاره، یازدهمین ماه، امام ثانی‌های سلوک، امام جبین بر افروخته از جلای جان، از کثرت طاعت، از اوج خشوع. زادروز ولادت امام حسن عسکری (ع)، روزی فرخنده برای شیعیان است و لبخند در چنین روزی بر لبان شیعیان حقیقی نقش می‌بندد.

یازدهمین ستاره، یازدهمین ماه، امام ثانی‌های سلوک، امام جبین بر افروخته از جلای جان، از کثرت طاعت، از اوج خشوع. زادروز ولادت امام حسن عسکری (ع)، روزی فرخنده برای شیعیان است و لبخند در چنین روزی بر لبان شیعیان حقیقی نقش می‌بندد.

ائمه معصومین - علیهم‌السلام - از نخستین امام تا امام دوازدهم، هر یک در عصر امامت خویش در تبیین حقیقت اسلام و شیعه‌شناسی، گام‌های بلندی برداشته و معارف شیعه را گسترش داده‌اند. امام یازدهم امام حسن عسکری - علیه‌السلام - در حدیثی پنج نشانه ایمان و تشیع را برشمرده و پیروان خویش را به سوی آن دعوت کرده‌اند.

به نقل شیخ طوسی، امام حسن عسکری - علیه‌السلام - فرموده‌اند: «علامات المومن خمس: صلاه احدى و خمسين و زیاره الاربعین والتختم فی الیمین و تعفیر الجبین والجهر به بسم الله الرحمن الرحیم / علامات مومن پنج چیز است: ۵۱ رکعت نماز گزاردن در هر شب و روز (۱۷ رکعت نماز واجب و ۳۴ رکعت نافله) و زیارت اربعین و انگشتر در دست راست کردن و بر خاک سجده نمودن و بلند گفتن بسم الله الرحمن الرحیم».

با توجه به مجموعه این نشانه‌ها روشن می‌شود که منظور از «مؤمن» در متن حدیث «شیعه» است و بنابراین از ویژگی‌های شیعیان اهل بیت - علیهم‌السلام - این پنج حکم الهی است.

مهربانی و فروتنی و رعایت حقوق برادران ایمانی

شیعه علی - علیه‌السلام - مهربان‌ترین انسان‌ها نسبت به مؤمنان و برادران مسلمان خویش است و در تلاش در راستای شناخت حقوق بشر از دیدگاه اسلام و رعایت آن کوتاهی نمی‌کند.

امام حسن عسکری - علیه‌السلام - در توصیف شیعه علی - علیه‌السلام - فرموده‌اند: «اعرف الناس به حقوق اخواته و اشد هم قضا لها اعظمهم عندالله شانا و من تواضع فی الدنيا لاخوانه فهو عندالله من الصدیقین و من شیعه علی بن ابی طالب - علیه‌السلام - حقا. / آگاه‌ترین و آشنا‌ترین مردم به حقوق برادرانش و کوشاترین آنان در راه ادای آن حقوق بزرگ‌ترین آنان در پیشگاه خداست و جایگاهش در نزد خدا بلندتر است و هرکس در دنیا برای برادرانش تواضع و فروتنی کند، نزد خداوند از صدیقان است و از شیعیان حقیقی علی بن ابی طالب - علیه‌السلام - به شمار می‌رود».

احترام امام به میهمانان

تکریم و احترام به میهمان از اوصاف شیعیان پیامبر اعظم و اهل بیت - علیهم‌السلام - است. امام حسن عسکری - علیه‌السلام - در ادامه رهنمودهای خویش در موضوع حق‌شناسی شیعیان و ادای حقوق برادران ایمانی، نمونه‌ای از گفتار و رفتار وصی پیامبر و نخستین امام شیعیان جهان امیر مؤمنان امام علی بن ابیطالب - علیه‌السلام - را گزارش کرده و فرموده‌اند: دو تن از برادران دینی یکی پدر و دیگری پسر بر امیر مؤمنان علی بن ابی طالب - علیه‌السلام - وارد شدند امام به احترام آنان برخاست و آنان را گرمی داشت و در بالای مجلس خود نشاند و خود میان آن دو نشست.

سپیس دستور داد غذا آورند آن دو خوردند. آنگاه قنبر لگن و ظرف چوبی پر از آب و حوله برای خشک کردن آورد و آمد که به دست آن مرد آب بریزد. حضرت علی - علیه‌السلام - برخاست و ظرف آب را گرفت تا به دست آن مرد آب بریزد. وی خود را به

خاک افکند و گفت: یا امیرمؤمنان! خدا مرا می‌بیند، در حالی که می‌خواهی بر دستان من آب بریزی! امام فرمود: بنشین و دستانت را بشوی. خدای متعال تو و برادر تو را می‌بیند که با تو فرقی ندارد و بر تو برتری نمی‌جوید تو را خدمت می‌کند و می‌خواهد ده برابر شمار مردم دنیا در بهشت خدمتکار داشته باشد. آن مرد نشست.

امام علی - علیه‌السلام - به او فرمود: تو را به خدا قسم می‌دهم به آن حق بزرگ من که آن را شناخته‌ای و بزرگ داشته‌ای و به فروتنی‌ات برای خدا به اینکه مرا بر این کار فرا خوانده و تو را این شرافت بخشیده که من به تو خدمت کنم، دستت را با آرامش بشوی، همان گونه که اگر قنبر آب می‌ریخت می‌شستی. آن مرد چنان کرد. چون از شستن فراغت یافت حضرت علی - علیه‌السلام - ظرف آب را به محمدبن حنفیه داد و فرمود: پسر من اگر این پسر تنها و بدون پدرش پیش من آمده بود، خودم آب بر دستانش می‌ریختم، ولی خداوند نمی‌خواهد که وقتی پدر و پسر با هم‌اند یکسان باشند. پدر بر دست پدر و پسر بر دست پسر آب ریخت. سپس امام حسن عسکری - علیه‌السلام - فرمود: فمن اتبع علیا علی ذلک فهو الشیعی حقا. هر کس در این کار علی - علیه‌السلام - را پیروی کند او شیعه راستین است.

مطابق این داستان راستان که امام عسکری - علیه‌السلام - از رفتار امام علی - علیه‌السلام - در تکریم و احترام به میهمان و فروتنی امام در برخورد با مؤمنان نقل کرده‌اند، یکی از ویژگی‌های شیعیان راستین فروتنی در برخورد با مؤمنان و ادای حقوق آنان و احترام و تکریم میهمانان است.

نکته مهم در نقل این داستان، تصریح امام عسکری - علیه‌السلام - در پایان داستان بر متابعت و پیروی شیعیان حقیقی و راستین از رفتار و گفتار امام علی - علیه‌السلام - است؛ بنابراین، شیعه تنها به حرف و شهادت زبانی نیست، بلکه باید رفتار و گفتار علوی را بشناسد و در عمل پیاده و اجرا کند.

پیشگامان تشیع در اصحاب رسول اعظم

از دلایل پیدایش مذهب شیعه در زمان حیات پیامبر اعظم - صلی الله علیه وآله وسلم - وجود گروهی از اصحاب پیامبر است که شیعه بوده‌اند و در تاریخ به شیعه علی شناخته شده و مشهورند.

امام حسن عسکری - علیه‌السلام - برخورد و گفتار جد خویش امام رضا - علیه‌السلام - را در ارتباط با کسانی که با ادعای تشیع به دیدار آن حضرت رفته‌اند، گزارش کرده و فرموده‌اند: «شیعه امیرمؤمنان علی بن ابی طالب حسن و حسین و سلمان و ابوذر و مقداد و عمار و محمدبن ابی بکرند که در هیچ چیزی از اوامر امام با او مخالفت ننموده‌اند».

امام عسکری - علیه‌السلام - با نقل سخنان امام رضا - علیه‌السلام - در نام بردن از شیعیان نخستین هم پیوند مذهب شیعه با اصحاب پیامبر و صدر اسلام را نشان داده‌اند و هم الگوها و نمونه‌های برتر تشیع را به مسلمانان شناسانده‌اند تا با پیروی از این اسوه‌های بزرگ شیعه در راه شیعیان راستین و حقیقی گام بردارند.